

hvad jeg havde tænkt at sige, er sagt af ærede foregaaende Talere. Jeg mener ogsaa, at vi maa have Undervisningsspørgsmaalet op til en grundig Drøftelse. Det ærede Medlem fra Esbjerg sagde, at Læreruddannelsen var ganske elendig, og det ærede Medlem fra Kolding sagde, at Studenterne kunde hverken Dansk eller Latin, naar de kom til Universitetet. Det er ikke meget smigrende for vort højere Skolevæsen, og derfor er det nødvendigt, at vi faar en Undersøgelse af, hvordan man kan faa det forbedret. Her fremkom der en Udtalelse fra det ærede 17de Medlem for Hovedstaden, som jeg er ganske enig med ham i. Det var den Udtalelse om Skolerne, at det ikke slog til med Rammerne, men det var hele Aanden i Skolen, det kom an paa. Det var jeg glad for at høre fra den Kant, for jeg har ellers ikke haft Indtryk af, at det ærede Medlem var nogen særlig stor Tilbeder af Aandsmagten og Aandsfagene i Skolen. Men naar man i det hele taget skal tale om Skolen, kan man ikke godt lukke Aandsfagene ude. Derfor mener jeg, at det gælder om, hvad Indhold der er i Skolen; det er det, der har Betydning, derfor maa vi have Opmærksomheden henvendt derpaa og have det grundigt undersøgt.

Med Hensyn til Forholdet mellem Skole og Kirke vil jeg bemærke, at naar et æret Medlem sagde, at Skolen ikke skulde være en lille Tilbygning til Kirken, saa er jeg enig med ham deri; men det behøver den heller ikke at være, der kan godt være to store Bygninger ved Siden af hinanden med en Dør imellem: saa er der god Forbindelse.

Med Hensyn til Ungdomsskolen vil jeg sige, at jeg ser paa den som et stort udmærket Arbejde, som bør tages op i vort Folk, men lad os forsøge at gaa udenom alt for megen Tvang. Jeg har prøvet at være Opdrager baade for Børn og voksne og har set det vanskelige i en Opdragers Gerning, og jeg forstaar ærlig talt ikke, hvordan man tør tale om at sætte ganske unge Lærere til en saadan Opgave, som det vil blive for en ganske ung Lærer at undervise en Flok 15, 16, 17 Aars Dreng, som man har sat ind i en Skole. Jeg begriber ikke, hvordan man vover at mene, at unge Lærere skulde kunne magte den Opgave. Lad de Mennesker om det, som føler Trang dertil, og lad de Lærere, som har Kald og Dygtighed dertil, paatage sig det, men forsøg ikke ved Tvang, ved et Mulktsystem at tvinge unge Fyre ind i Skolen og sætte unge Lærere til at undervise dem, det vil blive en Ulykke baade for Lærerne,

Skolen og de unge. Derfor maa vi foreløbig holde os til Frivillighedens Princip og arbejde paa at faa Arbejdet gjort saa godt som muligt.

Birck: Den ærede Formand vil tilgive mig, at jeg gør Forsøg paa at analysere det foreliggende Statsregnskab og Budget. I Marts 1918 var vor Statsgæld 600 Mill. Kr., det er det højeste, den har været; selv i 1864 var den kun 270 Mill. Kr.; da Estrups Ministerium gik af, var den 180 Mill., derefter steg den og har nu fordoblet sig under Krigen. Der overfor staaer de indtægtgivende Aktiver til et Beløb af 765 Mill. Kr.; det er: Kasse og Reservefond, diverse Statsvirksomheder samt Domæner og Grønland. For saa vidt er Aktiverne større end Gælden, men ser vi paa Indtægterne af Aktiverne, er Stillingen ikke nær saa god, thi f. Eks. 1917—18 gav en Del af vore Aktiver, nemlig Domæner, Renter o. lign., 12 Mill. Kr. Indtægt, men til Gengæld gav alle Statsvirksomheder et Underskud paa knap 10 Mill. Kr., d. v. s. vore Statsvirksomheder gav $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. eller, naar vi tager Grønland med, $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. som Udbytte af en Formue paa 765 Mill. Kr. Nu ved jeg godt, at den ordinære Tilstand vil ændre Billedet, idet Statsvirksomhedernes Underskud vil forandre sig til en lige saa stor Indtægt, d. v. s. vi kan regne, at Indtægten normalt bliver ca. 20 Mill. Kr. af en Formue paa 765 Mill. Kr. Men regner vi, at Indtægten af Aktiverne og Gælden skal være lige høj, vil det sige, at 400 Mill. Kr. er det, vi efter vort Hartkorn kan nøjes med.

Vender jeg mig til Statsindtægterne udenfor Laan, er de 375 Mill. Kr. Ved Aarhundredets Begyndelse var de 66 Mill. Kr., de er steget med 4 Mill. Kr. aarlig. Saa tog de Fart op til 1896; under Finansminister Lassen gik de ned igen paa Grund af Toldreformen, og derefter steg de paa Grund af nye Skatter til 124 Mill. Kr. før Krigen. Under Krigen er de, som sagt, steget stadig fra 122 Mill. Kr. op til de 375 Mill. Kr. og har nu naaet 6 Gange saa meget, som vi havde i Indtægt Anno 1900. Største Delen er selvfølgelig Skatter, nemlig 366 Mill. Kr., hvad der i og for sig er uheldigt. Naar Statsudgifterne er meget store, skal man have andre Indtægter end Skatter. Af Skatterne er $\frac{1}{5}$ Skat paa Forbrug og $\frac{4}{5}$ Skat paa Omsætning, fast Ejendom og Indtægt og Formue, d. v. s., Forholdet mellem Skat paa Forbrug og Skat paa Besiddelse er forrykket i høj Grad til Ugunst for Besiddelse. I 1900 var $\frac{2}{3}$ af Skatterne